

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास

मानीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल
फैसला

२०७९/०८० सालको निर्णय नं.१९२
पुनरावेदन नं. ०७४-RB-०१०४
पुनरावेदन दर्ता मिति:- २०७४।१०।१५
मुद्दा:- आयकर (२०६९/०७०)।

ललितपुर जिल्ला, ललितपुर महानगरपालिका वडा नं.४ नख्खुमा कर्पोरेट
कार्यालय रहेको एनसेल प्रा.लि.को तर्फबाट ऐ.का अधिकार प्राप्त कम्पनी सचिव
एवम् कानून निर्देशक अम्बर बहादुर थापा.....१ } पुनरावेदक

विरुद्ध
ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुर.....१ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय :- ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी :- प्रमुख कर प्रशासक श्री बलराम रिज्याल
शुरु कार्यालयको निर्णय मिति :- २०७४।०३।२५

उपस्थित कानून व्यवसायीहरु

पुनरावेदकका तर्फबाट :- विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ताद्वय श्री शरद प्रसाद कोइराला र श्री महेश
कुमार थापा, विद्वान अधिवक्ताहरु श्री कैलाश न्यौपाने, श्री निरज
श्रेष्ठ, श्री मञ्जु बुढाथोकी र श्री सविन शम्शेर ज.ब.राणा
प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट :- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री प्रकाश ज्ञवाली

अवलम्बित नजिर : सुर्य नेपाल प्रा.लि. विरुद्ध आन्तरिक राजस्व विभाग समेत
रिट नं.०७४-WO-०३८८, आदेश मिति:- २०७६।०३।२९।

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७४।०३।२५ मा भएको संसोधित कर निर्धारणको निर्णय उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट ६० दिनभित्र निर्णय दिनु पर्नेमा उक्त निर्णय दिएको सूचनाको जानकारी हालसम्म नआएको भनी राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत करदाताको तर्फबाट यो पुनरावेदन दर्ता भई पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छ:-

तथ्य खण्ड

१. ठूला करदाता कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका दुर सञ्चार सेवाको कारोवार गर्ने करदाता श्री एनसेल प्रा.लि.ले आर्थिक वर्ष २०६९/०७० को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.१७,९१,७९,६६,०८९।- कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा मिति २०७०।०६।२३ मा आय विवरण पेश गरेको।
२. करदाताबाट पेश हुन आएको आय विवरण र सो साथ संलग्न कागजात, फाँटवारी तथा अन्य प्रमाणहरूको विस्तृत अध्ययन, छानविन समेतको आधारमा पेश हुन आएको प्रतिवेदन समेतलाई मुख्य आधार बनाई कर परिक्षण गर्दा प्रस्तुत करदाताको आ.ब. २०६९/०७० को आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम आयमा समावेश गर्नु पर्ने रकम आयमा समावेश नगरेको तथा कट्टी गर्न नपाइने खर्च दावी गरेको देखिँदा सोही ऐनको दफा १०१(१) बमोजिम संसोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि संसोधित कर योग्य आय रु.२०,२९,७८,२८,२६१।- कायम गर्नुपर्ने तथा भुक्तानीमा कर कट्टी गर्नु पर्नेमा कर कट्टी नगरेको र कर कट्टी गरेको रकम आयकर ऐन, २०५८ ले तोकेको समयमा राजस्व दाखिला गरेको नपाइएकोले कर तथा ब्याज निर्धारण गर्नुपर्ने भएकोले उल्लेखित बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले दिन १५ (पन्ध्र) भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) र दफा ९०(८) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७४।०२।३० मा सूचना जारी भएको।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७४।०२।३० मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७४।०२।३१ मा बुझी लिई सोको जवाफ मिति २०७४।०३।१४ मा पेश गरेको।

४. एनसेल प्रा.लि.ले आ.व. २०६९/०७० को लागि मिति २०७०।०६।२३ मा पेश गरेको आय विवरणसाथ संलग्न वासलात तथा नाफा/नोक्सान हिसाब परीक्षणको सिलसिलामा उपलब्ध भएसम्मका कागजात, फाँटवारी तथा प्रमाणहरू तहाँको जिकिर आदी समेतलाई अध्ययन, छानविन तथा परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम आयमा समावेश गर्नुपर्ने आय समावेश नगरेको तथा कट्टी गर्न नपाइने खर्च दावी गरेको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संसोधित कर निर्धारण गर्न ठूला करदाता कार्यालयको मिति २०७४।०२।३० मा जारी गरिएको सूचनामा उल्लेख भएका विषयहरूमा ताहाँबाट मिति २०७४।०३।१४ मा पेश भएका जवाफ, कागजात तथा जिकिरलाई समेत विश्लेषण गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम मिति २०७४।०३।२५ को निर्णयबाट संसोधित कर निर्धारण गरी उक्त आ.व.२०७१/०७२ को लागि एनसेल प्रा.लि.को रु.२०,२९,७८,२८,२६१।०० संसोधित करयोग्य आय कायम गरिएको भनी मिति २०७४।०३।२५ मा संसोधित कर निर्धारण भई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०२ बमोजिम करदाताको नाममा मिति २०७४।०३।२५ मा जारी भएको संसोधित कर निर्धारणको आदेश।
५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७४।०३।२५ मा जारी गरेको आ.व. २०६९/०७० को आयकर तर्फको संसोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी करदाता एनसेल प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७४।०४।२९ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन।
६. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७४।०३।२५ मा जारी गरेको आ.व. २०६९/०७० को आयकर तर्फको संसोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी एनसेल प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७४।०४।२९ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन पेश गरेकोमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(८) बमोजिम ६० दिनभित्र निर्णय गरि सक्नुपर्नेमा सो नभएको कारणबाट ऐ.ऐनको दफा ११५(९) बमोजिम आन्तरिक राजस्व विभागलाई जानकारी दिई म्यादभित्र यस राजस्व न्यायाधिकरणमा मिति २०७४।१०।१५ मा पुनरावेदन दर्ता गरेको। उक्त पुनरावेदन पत्रमा कानून सम्मत भएका खर्चहरू तथा खर्चका आधार प्रमाणहरूको वेवास्ता गरी प्रतिष्ठानस्तरको कल्याणकारी कोषमा जम्मा गरेको वोनस रकम, Distributors Commission को रकम, निरज गोविन्द श्रेष्ठलाई भुक्तानी गरेको पारिश्रमिक, TeliaSonera Assignment B.V. सँग भएको सेवा सम्झौता बमोजिम भएको भुक्तानी रकमलाई अमान्य गरी आयकर ऐनको दफा ११९क. र १२०(क) को शुल्क र दफा ११९ बमोजिम ब्याज समेत भुक्तानी गर्नु पर्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७४।०३।२५ मा भएको संसोधित कर निर्धारण आदेश एवं सो सँग सम्बन्धित निर्णय समेत वोनस ऐन तथा आयकर ऐन,

- २०५८ विपरित भएकोले बदर गरी इन्साफ पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिएको।
७. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७५।११।०६ मा भएको आदेश।
८. पुनरावेदक र प्रत्यर्थीको तर्फबाट मिति २०७६।०६।०८ भित्र वहसनोट मगाइ मिति २०७६।०६।०९ मा यसै मुद्दासँग सम्बन्धित अन्य मुद्दाहरू समेत साथै राखी पेश गर्नु भन्ने समेत व्यहोराको मिति २०७६।०६।०२ मा लगाउको आ.व. २०६७/०६८ को आयकर मुद्दामा यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।
९. प्रतिष्ठानस्तरको कल्याणकारी कोषमा पठाइएको रकम रु. ८८,११,३४,०४६।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा २५ को उपदफा (१) को व्यवस्था अनुसार वितरण नभएको बोनस वितरण गर्नुपर्ने, आय वर्ष २०६९/०७० मा समायोजन गरी आयमा समावेश गर्नु पर्नेमा सो नगरेकोले उक्त रकमलाई ऐनको दफा ७ को उपदफा (२) को खण्ड (ज) अनुसार आयमा समावेश गर्नुपर्ने भनी भएको कार्यालयको निर्णय, दाबी गरिएको भुक्तानी गर्नुपर्ने रकमलाई वित्तिय विवरणको भुक्तानीका लागि Provision for Expenses शीर्षकमा राखेको, Provision गर्दा बिल भरपाई नभएको, खर्च एकिन नभएको, खर्चको भौचर उठाउँदा भुक्तानी दिनुपर्ने पार्टी तथा TDS रकमलाई Credit समेत गरेको नपाइएको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा २४(२) अनुसार रकमको दायित्व यथार्थपरक ढंगले अनुमान गर्न सकिने अवस्था नरहेको र वास्तविक खर्च नभएको, निरज गोविन्द श्रेष्ठ कम्पनीको कर्मचारी भएको र नेपालमा नै बसी रोजगारी गरेको पुष्टि हुने नियुक्ति पत्र, हाजिरी रजिष्टारमा हाजरी गरेको प्रमाण, पारिश्रमिक बुझेको भरपाई वा बैंकमा जम्मा गरेको प्रमाणपत्र, कर्मचारी परिचयपत्र लगायत कागजात पेश भएको नदेखिँदा वास्तविक खर्च नभएको र आय घटाउने योजना अनुसार भएको खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम कट्टी नपाउने गरी भएको कार्यालयको निर्णय, नेपालमा दुरसंचार सेवा दिने कम्पनीले टर्कीको इस्तानबुलमा सेवा प्राप्त गर्ने भनी गरेको सम्झौता यथार्थ र तथ्यपरक समेत नहुँदा एनसेल प्रा. लि. को Technology को प्रयोग तथा सुधारका सम्बन्धमा टर्कीको इस्तानबुलमा Consultancy Service प्राप्त गरेको भनी दाबि गरिएको खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ (ग) प्रतिकुल हुँदा अवास्तविक खर्चलाई कट्टी गर्न नदिने कार्यालयको निर्णय सदर हुनुपर्छ भन्ने समेत व्यहोराको विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंका उपन्यायाधिवक्ता श्री शम्भु कुमार बस्नेतले मिति २०७६।०६।०८ मा पेश गरेको लिखित वहसनोट।

१०. आ.व. २०६९/०७० मा डिष्ट्रिक्टुटर्सहरूले कार्ड खरिद गरी लगेपछि सम्झौता अन्तर्गत सोही वर्षमा विक्री आय कायम गरेपछि सो आयसँग सम्बन्धित कमिशन खर्च अर्को वर्षमा लेख्न मिल्दैन। लेखाको **Matching Principle** ले पनि यसो गर्न दिदैन। आम्दानी यसै वर्ष भएको मात्रै तर खर्च यस वर्ष भएको नमान्ने कुरा न्यायसँगत हुदैन। कुनै अमुक सम्पत्तिको प्रयोग प्रतिवर्ष हुनु पर्दछ भन्ने हुन सक्दैन। सम्पत्तिलाई कति वर्ष सम्म प्रयोग गर्न सकिन्छ भनेर हेर्ने खरिदकर्ताले नै हो। पुनरावेदकले पहिलो वर्ष नै एक वर्ष भन्दा बढी अवधि प्रयोग नगर्ने भनी निर्णय गरिसके पछि सोही बमोजिम हास खर्च कट्टी पाउनु पर्दछ भन्ने समेत व्यहोराको करदाताको तर्फबाट अधिवक्ता श्री महेश कुमार थापा, श्री मन्जु बुढाथोकी र श्री श्रद्धा भट्टराईले मिति २०७६।०६।२९ मा पेश गरेको लिखित बहस नोट।
११. यसमा पुनरावेदक करदाताले यस न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गर्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९(१)(क) बमोजिम बुझाउनुपर्ने विवादित कर रकम रु.८५,७२,२४,७७०।९९ (पचासी करोड बहत्तर लाख चौबीस हजार सात सय सत्तरी रुपैयां उनान्सय पैसा) को पचास प्रतिशतले हुने रकम वापत धरौट वा बैंक जमानत राखेको नदेखिँदा प्रस्तुत मुद्दा र लगाउका मुद्दामा समेत प्रचलित कानून बमोजिम राख्नुपर्ने धरौटी यकिन गरी यो आदेश भएको मितिले १५ दिनभित्र धरौटी दाखिल गराई लगाउका मुद्दा नं. ०७४-RB-००९५, ०७४-RB-०१०३, ०७४-RB-०१०५, ०७५-RB-००९५, ०७५-RB-००९६ र ०७५-RB-००९७ समेत साथै पेशी चढाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७९।०६।०२ को आदेश।
१२. यस न्यायाधिकरणको मिति २०७९।०६।०२ मा भएको आदेश अनुसार करदाताले मिति २०७९।०७।०२ मा धरौटी वापत नपुग रकम भनी रु.१३,०७,८५,६७४।- दाखिला गरी पेश गरेको भौचर मिसिल संलग्न रहेको।

ठहर खण्ड

१३. नियम बमोजिम पेसी सूचिमा चढी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता एनसेल प्रा.लि का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ताद्वय श्री शरद प्रसाद कोइराला र श्री महेश कुमार थापा तथा विद्वान अधिवक्ताहरू श्री कैलाश न्यौपाने, श्री निरज श्रेष्ठ, श्री मञ्जु बुढाथोकी र श्री सविन शम्शेर ज.ब.राणाले ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको आ.व २०६९/०७० को संसोधित कर निर्धारणको आदेश मिलेको नहुँदा बदर गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री प्रकाश ज्ञवालीले शुरु कार्यालयबाट भएको संसोधित कर निर्धारणको आदेश कानूनसम्मत नै रहेको देखिदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।

१४. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरू र पेश हुन आएको लिखित बहसनोट एवं मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालयबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको आ.व. २०६९/०७० को संसोधित कर निर्धारणको आदेश मिलेको छ, छैन? पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१५. अब करदाताको पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, पहिलो जिकिर बोनस खर्च वापत छुट्याएको रकमलाई खर्च कट्टीको मान्यता नदिएको विषयमा रहेको देखिन्छ। करदाताले यस आ.व. २०६९/०७० मा कर्मचारीलाई वितरण गर्न बोनस वापत छुट्याएको सम्पूर्ण रकम आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम कट्टि पाउनुपर्ने दावी गरेको देखिन्छ। शुरु कर कार्यालयले बोनस वापत व्यवस्था गरेको रू.१,३०,७३,००६,४७१- मध्ये रू.४,८५,३७,७२४।- मा यस आ.व.मा वितरण गरी बाँकी रहेको अवितरित रकम मध्येको ३० प्रतिशतले हुने रू.३७,७६,२८,८७७।- लाई राष्ट्रियस्तरको कल्याणकारी कोषमा जम्मा गरी बाँकी ७०% रू.८८,९९,३४,०४६।- लाई आय कायम गरी कर निर्धारण गरेको पाइयो। बोनस ऐन, २०३० को दफा ५ मा "मुनाफा गर्ने प्रत्येक प्रतिष्ठानले एक आर्थिक वर्षमा गरेको खुद मुनाफाको दश प्रतिशत बराबरको रकम कर्मचारीहरूलाई बोनस वापत छुट्याउनु पर्छ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। साथै, सोही ऐनको दफा ९ को उपदफा (१) मा "यस ऐन बमोजिम वितरण गरिने बोनस नगदको रूपमा दिनुपर्छ" र उपदफा (२) मा "आर्थिक वर्ष समाप्त भएको आठ महिनाभित्र बोनस वितरण गर्नुपर्छ" भन्ने कानूनी व्यवस्था उल्लेख भएको पाइन्छ। उक्त कानूनी व्यवस्था अनुसार पुनरावेदक करदाता कम्पनीले आफ्ना कर्मचारीहरूलाई बोनस वितरण गर्दै आएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ मा " कुनै व्यक्तिले कुनै आय बर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि यस ऐनको अधीनमा रही कारोवारसँग सम्बन्धित (क) सो आय वर्षमा भएको, (ख) सो व्यक्तिबाट भएको र (ग) व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ।
१६. बोनस ऐन, २०३० को दफा १३ मा "दफा ५ बमोजिम बोनस वापत छुट्याईएको रकम मध्येबाट बोनस वितरण गरेपछि बाँकी रहन आएको रकम मध्ये सत्तरी प्रतिशत रकम श्रम ऐन, २०४८ को दफा ३७ बमोजिम खडा गरेको कल्याणकारी कोषमा र बाँकी तीस प्रतिशत प्रतिष्ठानको कर्मचारी हकहितको लागि व्यवस्था गर्न नेपाल सरकारले खडा गरेको राष्ट्रियस्तरको कल्याणकारी कोषमा जम्मा गरिनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको र करदाताले सोही कानूनी व्यवस्था अनुसार कल्याणकारी कोषमा जम्मा गरेकोले खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भन्ने जिकिर लिएको देखियो। करदाताले बोनस

वापत व्यवस्था गरेको रकम वोनस ऐन, २०३० ले निर्देशित गरे बमोजिम नै कर्मचारीहरूलाई वितरण गरी बाँकी रहेको रकम कानूनमा रहेको व्यवस्था बमोजिम नै राष्ट्रियस्तरको कल्याणकारी कोष र प्रतिष्ठानस्तरको कल्याणकारी कोषमा जम्मा गरेको देखियो। शुरु कर कार्यालयले राष्ट्रियस्तरको कल्याणकारी कोषमा जम्मा भएको रू.३७,७६,२८,८७७।-लाई खर्चको रूपमा मान्यता दिएको भएपनि प्रतिष्ठानस्तरको कल्याणकारी कोषमा जम्मा गरेको रू.८८,११,३४,०४६।-लाई खर्चको रूपमा मान्यता नदिएँ कर योग्य आयमा समावेश गरेको देखियो। शुरु कर कार्यालयले आयकर निर्देशिका २०६६ को दफा १८.१३ को खण्ड (३) मा रहेको व्यवस्था समेतलाई आधार मानी खर्च कट्टीलाई अमान्य गरेको देखिएको र निर्देशिकाको उक्त व्यवस्थालाई चुनौति दिइ परेको सुर्य नेपाल प्रा.लि. विरुद्ध आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट काठमाडौँ समेत भएको रिट नं. ०७४-WO-०३८८ को रिटमा श्री सर्वोच्च अदालतबाट मिति २०७६।०३।२९ मा फैसला हुँदा आयकर निर्देशिकाको दफा १८.१३ को खण्ड (३) उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर भएको र सोही बमोजिम आयकर निर्देशिका २०६६ को दफा १८.१३ को खण्ड (३) मा पनि संशोधन भई अन्तिम वाक्यांशमा"तर वितरण नभएको वा हुन नसकेको वोनस रकम मध्ये वोनस ऐन, २०३० मा उल्लेख भए बमोजिम राष्ट्रियस्तरको कल्याणकारी कोष वा प्रतिष्ठानस्तरको कल्याणकारी कोषमा खर्च कट्टी लिएको आयवर्षको तत्काल पछिल्लो आयवर्षमा दाखिला भएको हदसम्मको रकमलाई भने आयमा समावेश गर्नु नपर्ने भन्ने व्यवस्था भई रहेको देखियो। शुरु कर कार्यालयबाट यो शिर्षकमा भएको संसोधित कर निर्धारण आदेश श्री सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सिद्धान्त एवं आयकर निर्देशिका २०६६ को दफा १८.१३ को खण्ड (३) अनुकूल समेत देखिन नआएकोले कानून सम्मत नदेखिँदा बदर गर्नुपर्ने देखियो।

१७. पुनरावेदकको अर्को पुनरावेदन जिकिर Distributors Commission खर्चका सम्बन्धमा रहेको पाइयो। करदाताले आषाढ मसान्तमा आय वर्ष समाप्त हुने तर आय वर्षको पछिल्लो अवधिमा बिक्री भएका सिमकार्डको सन्दर्भमा आषाढ मसान्त भित्रै डिष्ट्रिब्यूटरहरूबाट विजक प्राप्त नहुने भएकोले भुक्तानीको दायित्व सृजना भै सकेको तर भुक्तानी गर्न नसकिएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा २४(२) अनुसार खर्च लेखांकन गरिएको खर्च वास्तविक भएको हुँदा उक्त खर्चलाई करयोग्य आयमा समावेश गर्न नमिल्ने भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २४ को उपदफा (२) मा उपदफा (१) मा उल्लेख भए बमोजिम कुनै व्यक्तिको आय गणना गर्दा कट्टी गर्ने प्रयोजनको लागि देहायका खर्चहरू व्यहोरेको मानिनेछ भन्ने व्यवस्था भई;

(क) कुनै अर्को व्यक्तिबाट भएको भुक्तानीको सट्टामा त्यस्तो खर्च समावेश भएको कुनै भुक्तानी गरिएको भएमा देहायको अवस्थामा खर्च व्यहोरेको मानिनेछ:-

(१) सो व्यक्तिमा सो भुक्तानी गर्ने दायित्व रहेकोमा

(२) त्यस्तो दायित्वको मूल्य यथार्थपरक ढङ्गले अनुमान गर्न सकिने भएकोमा, र

(३) अर्को व्यक्तिबाट भुक्तानी प्राप्त भएकोमा वा

(ख) खण्ड (क) मा उल्लिखित अवस्था बाहेक अन्य सबै अवस्थामा भुक्तानी गरिएको समयमा खर्च व्यहोरेको मानिनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। उक्त कानूनी व्यवस्था अनुसार कुनै दायित्व सिर्जना भएकोमा त्यस्तो दायित्वको मूल्य अनुमान गर्न सकिने भएकोमा मात्र त्यस्तो खर्चलाई वास्तविक खर्च मानिन सक्ने अवस्थाको सृजना हुने देखिन्छ। करदाताले यो आ.व.मा **Provision for Distribution Commission** भनी रु.४,९५,६५,६२१।— राखेको र सोही खर्च दावी गरेको पाइयो। उक्त खर्चको सम्बन्धमा करदाताले भुक्तानी दिनुपर्ने व्यक्ति निश्चित गरी, सम्बन्धित शीर्षकमा खर्च लेखी, भुक्तानी दिनुपर्ने दायित्व देखाइ सो वापतको अग्रिम कर कट्टी गरी दाखिल गरेको भएमा मात्र दफा २४(२) को प्रयोजनको लागि खर्च व्यहोरेको मानिनेमा त्यस्तो केही नगरी केवल सो वापत रकम **Provision** मात्र गरेको अवस्था मिसिलबाट देखियो। यसलाई एक्रुयल आधारको खर्च लेखांकन मानी खर्च कट्टी दिन मिल्ने कानूनी आधार देखिन आएन। त्यसैले यो शीर्षकमा दावी गरेको रु.४,९५,६५,६३१।- खर्चलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ अनुसारको वास्तविक खर्च मात्र नमिल्ने हुँदा सोही ऐनको दफा १३ बमोजिम उक्त खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय कानून सम्मत नै देखिँदा अन्यथा गर्नुपर्ने देखिएन।

१८. करदाताले लिएको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, पुनरावेदक करदाताले निरज गोविन्द श्रेष्ठलाई भुक्तानी गरेको पारिश्रमिकमा अग्रिम कर कट्टी गरि सकेको हुँदा उक्त पारिश्रमिक रु.३९,१५,०००।- खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भन्ने पुनरावेदन जिकिर रहेको देखियो। करदाताले दावी गरेको उक्त खर्चको सम्बन्धमा शुरु ठूला करदाता कार्यालयले पेरोलमा उल्लेख भएका निरज गोविन्द श्रेष्ठ शेयर होल्डर र गैर वासिन्दा व्यक्ति भएको, निजले मिति २०७३।१२।३० मा एनसेल प्रा.लि.मा रहेको आफ्नो नामको शेयर निसर्ग गर्दा गैर वासिन्दा व्यक्तिको रूपमा पूँजीगत लाभकर गणना गरी कार्यालयमा दाखिला गरेको समेत ठोस आधारमा निज करदाता कम्पनीमा रोजकारकर्ताको रूपमा कार्यरत हुन नसक्ने भनी उक्त खर्च वास्तविक नभएको भनी खर्च कट्टी दिन अस्वीकार गरेको देखियो। खर्च दावी गरेको हरेक खर्चको करदाताले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८१(१)(ग) बमोजिम खडा गरिराखेको प्रमाणको अभिलेखबाट पुष्टी गर्न सक्नु पर्दछ। पुनरावेदक करदाताले निरज गोविन्द श्रेष्ठ नेपालमा नै बसी रोजगारी गरेको पुष्टि हुने कुनै कागजात समेत पेश गर्न सकेको देखिएन। साथै मासिक ३,००,०००।- भन्दा बढी हुने गरी वर्षभरीमा ३९,१५,०००।- पारिश्रमिक लिएको निज निरज गोविन्द श्रेष्ठको जिम्मेवारी के

थियो? कम्पनीलाई के योगदान गरेका थिए भन्ने कुरा देखिने नियुक्ति पत्र, हाजिरी रजिष्टरमा हाजिर भएको, पारिश्रमिक बुझ्नेको भरपाई वा बैकमा जम्मा गरेको भौचर, कर्मचारी परिचयपत्र लगायतका कर्मचारी भएको पुष्ट्याई हुने कुनै पनि कागजात पुनरावेदक करदाताले पेश गर्न सकेको अवस्था देखिदैन। कर्मचारी भन्ने पुष्टि गर्न नसकेको अवस्थामा केवल पारिश्रमिक खर्च भुक्तानी गरेको भनी पुनरावेदन जिकिर लिदैमा पारिश्रमिक खर्च कट्टी गर्न मिल्ने नहुँदा पारिश्रमिक खर्च अन्तर्गत भुक्तानी गरेको रकम रु.३९,१५,०००।- लाई खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने।

१९. अब चौथो पुनरावेदन जिकिरको रूपमा करदाताले TeliaSonera Assignment B.V. लाई भुक्तानी गरेको खर्च कट्टी अमान्य गरेको विषयमा लिएको पुनरावेदन जिकिर तर्फ विचार गर्दा, TeliaSonera Assignment B.V. सँग भएको सेवा सम्झौता बमोजिम भएको भुक्तानी रकम रु.८२,४०,४६,९३१।- लाई टर्कीको इस्तानबुलमा सेवा प्रदान भएको भनी खर्च अमान्य गरेको मिलेन भन्ने पुनरावेदन जिकिर लिएको पाइन्छ। यसमा करदाताले पेश गरेको वित्तिय विवरण हेर्दा उक्त वित्तिय विवरणको अनुसूची-११ मा **Direct Expenditure** अन्तर्गत **Consultancy Expenses** शीर्षकमा रु.१,२०,०१,५९,४२०।- खर्च कट्टी लिएको देखियो। उक्त खर्चमा रकम रु.८२,४०,४६,९३१।- **Technology** को प्रयोग तथा सुधारका लागि भनी **TeliaSonera Assignments B. V. Netherland** सँग **1 October 2011** र **1 October 2012** मा सम्झौता गरी उक्त सम्झौताको आधारमा करदाताले रकम भुक्तानी गरेको देखिन्छ। करदाता कम्पनी नेपालमा नै स्थापना भएको र संचालन समेत भै रहेको अवस्थामा **Turkey** को **Istanbul** मा सेवा प्राप्त गर्न सक्ने अवस्था समेत विश्वसनीय देखिन आएन। यसलाई शुरु ठूला करदाता कार्यालयले कर दायित्व घटाउन करदाताले प्रबन्ध गरेको स्पष्ट रूपमा देखिन्छ भनी निष्कर्ष निकालेको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ३५ मा विभागले यस ऐन बमोजिम कर दायित्वको यकिन गर्ने प्रयोजनको लागि देहायका कुराहरू गर्न सक्नेछ भन्ने व्यवस्था गर्दै सोको खण्ड (क) मा "कर मुक्ति योजनाको भागको रूपमा गरिएको वा गर्न खोजिएको कुनै प्रबन्ध वा प्रबन्धको कुनै भागलाई पुनः चारित्रीकरण गर्न," (ख) मा "कुनै सारभूत आर्थिक असर नदेखाउने कुनै प्रबन्ध वा प्रबन्धको कुनै भागलाई वेवास्ता गर्न," र (ग) मा "सारभूत तत्व नदेखाउने कुनै प्रबन्ध वा प्रबन्धको भागलाई पुनः चारित्रीकरण गर्न" भन्ने व्यवस्था गरेको देखिन्छ। करदाताले **Consultancy Expenses** अन्तर्गत रु.८२,४०,४६,९३१।- **TeliaSonera Assignments B.V. Netherland** लाई भुक्तानी गरेको भनि दावी गरेको ठूलो रकम कुनकुन सेवा सुदृढ गरे वापत भुक्तानी गरेको हो, त्यसबाट कम्पनीको सेवामा के-कस्तो सुधार आई व्यवसाय प्रवर्धन भयो भन्ने सम्बन्धमा कुनै आधार देखाएको पाइदैन। एउटा संझौतालाई आधारमानी

नेपालमा दर्ता भई संचालनमा रहेको कम्पनीको Technology प्रयोग र सुधारका सम्बन्धमा Turkey को Istanbul मा Consultancy Service प्राप्त गरेको भनी दावी गरेको उक्त खर्चको सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ३५ मा लेखिए बमोजिम कर दायित्वबाट मुक्ति पाउने वा कर दायित्वमा कमी ल्याउने मुख्य उद्देश्य भएको प्रबन्ध रहेको मानी खर्च अमान्य गरिएको ठूला करदाता कार्यालय हरिहरभवनको निर्णयलाई गैर कानूनी मान्न सकिने आधार देखिन आएन।

२०. त्यसै गरी करदाताले पुनरावेदन पत्रमा आयकर ऐनको दफा ११९ को ब्याज, ११९क. को शुल्क र १२०(क) बमोजिमको शुल्क लगाउन मिल्दैन भन्ने समेत पुनरावेदन जिकिर लिएको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९ को उपदफा (१) मा "कर तिर्नुपर्ने तोकिएको मितिसम्म कुनै व्यक्तिले कर दाखिला नगरेमा दाखिला गर्न बाँकी रहेको रकममा यसरी कर दाखिला गर्न बाँकी रहेको अवधिभरको लागि सो व्यक्तिलाई प्रत्येक महिना र महिनाको भागमा सामान्य ब्याजदरले ब्याज लाग्नेछ" भन्ने व्यवस्था रहेको पाइन्छ। यसैगरी दफा ११९क. मा "यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था गरिएकोमा बाहेक यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको कुनै व्यवस्थाको पालना नगर्ने व्यक्तिलाई पाँच हजार रूपैयाँदेखि पच्चीस हजार रूपैयाँसम्म शुल्क लाग्नेछ" भन्ने व्यवस्था देखिन्छ। कर कानूनको परिपालना नगरे वापत स्वतःआकर्षित हुने दफा ११९ को ब्याज र दफा ११९क.को शुल्क निर्धारण गरेको कार्य कानून सम्मत नै देखियो। जहाँसम्म दफा १२०(क) को शुल्कको प्रश्न छ, आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० मा "कुनै व्यक्तिले कुनै कुराका सम्बन्धमा विभागमा झुठ्ठा वा भ्रमपूर्ण विवरण दिएमा वा दाखिला गर्नुपर्ने कुनै कुरा वा बस्तुको जानकारी नदिई वा सो विवरणबाट हटाई विवरणमा उल्लिखित जानकारी भ्रमपूर्ण हुन गएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई खण्ड (क) वा (ख) बमोजिम शुल्क लाग्ने" कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। यी पुनरावेदक करदाताले खर्चलाई पुष्टि गर्ने प्रमाण संलग्न नगरी Distributors Commission को रकम, निरज गोविन्द श्रेष्ठलाई भुक्तानी गरेको पारिश्रमिक, TeliaSonera Assignment B.V. सँग भएको सेवा सम्झौता बमोजिम भएको भुक्तानी रकम खर्च कट्टी गरेको कार्यबाट करदाताको आ.व. २०६९/०७० को आय विवरण भ्रमपूर्ण हुन गएकोले उक्त दफा १२०(क) आकर्षित हुने अवस्था देखिन्छ। त्यसैले यस आधारबाट हेर्दा, शुरू कार्यालयले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९ को ब्याज, दफा ११९क.को शुल्क र दफा १२० (क) बमोजिम पचास प्रतिशत शुल्क लगाएको कार्यलाई गैर कानूनी भन्न मिल्ने अवस्था देखिएन।

२१. तसर्थ, माथि उल्लिखित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट करदाता एनसेल प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं. ३००३२५६९४) को आ.व. २०६९/०७० को संसोधित कर निर्धारण गर्दा प्रतिष्ठानस्तरको कल्याणकारी कोषमा जम्मा गरेको वोनस रकम आयमा

समावेस गरेको हदसम्म ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरको मिति २०७४।०३।२५ को संसोधित कर निर्धारण आदेश मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहर्छ। करदाताको अन्य पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम पुनरावेदक करदाता एनसेल प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं.३००३२५६९४) को आ.व.०६९/०७० को संसोधित कर निर्धारण गर्दा ठूला करदाता कार्यालयले प्रतिष्ठानस्तरको कल्याणकारी कोषमा जम्मा गरेको बोनस रकमलाई खर्च कट्टीको मान्यता नदिने गरी मिति २०७४।०३।२५ मा गरेको निर्णय केही उल्टी हुने ठहरी फैसला भएकोले यो फैसला बमोजिम बोनस वापत छुट्याएको रकम आयमानी करदाताले कर तिर्नु नपर्ने हुँदा सो वापतको कर रकम हिसाव गरी करदाताको अर्को आ.व.को हिसावमा मिलान गरिदिनु भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालयमा लेखी पठाइदिनु।
२. फैसलाको प्रतिलिपी सहित फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाण्डौंलाई पठाइदिनु।
३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
४. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
५. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर पठाई रेकर्ड मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत:- सरिता रिजाल

कम्प्यूटर अपरेटर:- चन्द्र बहादुर नेपाली

फैसला मिति:- २०७९।११।१६।३

प्रमाणीकरण गर्ने लेखा सदस्य:-

फैसला प्रमाणीकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम ललितपुरको छाप